

Stichting Nederlands Centrum voor de Ontwikkeling van Kringloopprecisiebemesting
www.smartfertilization.org blc@precisiebemester.nl 0651596092 KvK 75972867

Aan : Commissie Remkes Wageningen, 18 november 2019

Betreft : ADVIES AANGAANDE DE REDUCTIE VAN DE STIKSTOFUITSTOOT DOOR DE LANDBOUW

Geachte college,

Langs deze weg geven wij gehoor aan uw oproep om oplossingen aan te dragen voor de stikstofcrisis. De stichting NCOK meent daartoe in de positie te zijn, nu zo duidelijk uit de feiten blijkt, hoe groot het aandeel van kunstmest is in de stikstofuitstoot, zie *Factsheet Emissies en depositie van stikstof in Nederland* recent opgesteld op verzoek van de Commissie LNV van de Tweede Kamer door TNO. Daaruit blijkt, dat kunstmest, in casu stikstofkunstmest, ca. 8% van de landelijke ammoniakuitstoot veroorzaakt, dat is evenveel als de uitstoot door de pluimveehouderij en iets meer dan de helft van de uitstoot door de varkenshouderij. Ook de uitstoot van stikstofoxiden door stikstofkunstmeststoffen is substantieel.

Deze hoge emissies zijn een gevolg van **oppervlakkige breedwerpige** toediening van vaste en vloeibare stikstofkunstmeststoffen in de open teelten, waaronder ook de weidebouw.

Met de technieken van de 21^e eeuw, die high- en low- tech kunnen zijn, kunnen die emissies *snel geheel* worden teruggedrongen, namelijk door toepassing van de **vier juistheden van bemesting** met hoge precisie tot op de vierkante meter. Dat kan door de beschikbaarheid van GPS in combinatie met sturing op basis van camerabeelden en taakkaarten, door het ruime aanbod van precisiemeststoffen die mondjesmaat in de wortelzone te doseren zijn en door de komst van werktuigen met minimale bodemdruk.

Zo kunnen telers en loonwerkers tegenwoordig volgens de principes van de moderne productie-ecologie op het **juiste moment** als het gewas er om vraagt gedurende het groeiseizoen, het **juiste** plantenvoedende **element** toedienen, of het nu gaat om de macro elementen N, P en K of om spoorelementen. En dat in precies de **juiste dosering** in relatie tot bodemvruchtbaarheid en gewenste opname, altijd op de **juiste plaats** in de wortelzone, dus nooit oppervlakkig. Deze werkwijze leidt tot plantenvoeding zonder noemenswaardige emissies, een belangrijke constatering onder de huidige omstandigheden.

Een toenemend aantal telers maakt van de moderne applicatietechnieken gebruik, want het levert hogere hectareopbrengsten bij gelijktijdige verlaging van de doseringen - tot 50 % -, waarvoor de wetenschappelijke verklaring reeds in 1953 is gegeven door de Wageningse wetenschapper C.T. de Wit. Daarnaast is de onnauwkeurigheid die met breedwerpige oppervlakkige toediening gepaard gaat alle boeren een doorn in het oog. Dat maakt dat de adoptiegraad nu snel omhoog kan. Het helpt daarbij, dat elke teler die over wil stappen op de nieuwe technieken, wel een voorbeeld in de directe omgeving heeft omdat de adoptiegraad inmiddels ca. 15 % bedraagt. Bij invoering van de CO₂-heffing zullen de stikstofkunstmestprijzen stijgen, ook dat zal een impuls geven aan de adoptiesnelheid.

Wij stellen een interprovinciaal, intensief **voorlichtingsprogramma** voor over deze technieken, met onmiddellijke ingang, want de bemestingsplannen voor 2020 worden nu gemaakt. Afschaffing van artikel 6 uit het Besluit gebruik meststoffen en uitbreiding van artikel 5 van dat Besluit met 'overige stikstofmeststoffen' zou daarbij een logische actie zijn, evenals overleg met Meststoffen Nederland.

Bemesting volgens de vier juistheden van bemesting is landbouwkundig rationeel en milieukundig effectief. De machines zijn er en de bijbehorende meststoffen eveneens, niets staat een versnelling van de adoptie in de weg. Een maatregel zonder pijn voor boer en burger.

Alle informatie over de technieken is te vinden op de website van het POP3-demonstratieproject www.precisiebemestingzuidholland.nl

Graag tot nadere toelichting bereid, hoogachtend, H.Bartlema

Voorzitter stichting Nederlands Centrum voor de Ontwikkeling van Kringloopprecisiebemesting,

mede namens W.de Hoop, Kennis Center voor Groene Groei, projectleider van het POP3-project *Precisiebemesting Zuid-Holland* en indiener van het bredere voorstel *Plan voor bijdrage aan oplossing Stikstofcrisis in de landbouw* zie www.stikstofuitstootreductie.nl

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland

